

Roll No.

Total Pages: 04

5117-B
M.A. (FINAL) EXAMINATION, 2019
GEOGRAPHY
Paper – III-B
URBAN GEOGRAPHY

Time: Three Hours
Maximum Marks: 100

PART – A (खण्ड – अ) [Marks: 20]

Answer all questions (50 words each).

All questions carry equal marks.

सभी प्रश्न अनिवार्य हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 50 शब्दों से अधिक न हो।
सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

PART – B (खण्ड – ब) [Marks: 50]

Answer five questions (250 words each).

Selecting one from each unit. All questions carry equal marks.
प्रत्येक इकाई से एक-एक प्रश्न चुनते हुए, कुल पाँच प्रश्न कीजिए।
प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 250 शब्दों से अधिक न हो।
सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

PART – C (खण्ड – स) [Marks: 30]

Answer any two questions (300 words each).

All questions carry equal marks.

कोई दो प्रश्न कीजिए। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 300 शब्दों से अधिक न हो।
सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

PART – A / ਖਣਡ – ਅ

Q.1 Explain the following terms and aspects of Urban Geography -

ਨਗਰੀਯ ਭੂਗੋਲ ਕੀ ਨਿਸ਼ਲਿਖਿਤ ਸ਼ਬਦਾਵਲਿਆਂ ਏਵਾਂ ਪਹਲੁਆਂ ਕੋ ਸਪ਷ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(i) Define metropolitan city and metropolis.

ਮਹਾਨਗਰ ਏਵਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾਂਦ ਮਹਾਨਗਰ ਮੈਂ ਅੰਤਰ ਸਪ਷ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(ii) Define Rural and Urban settlements.

ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਏਵਾਂ ਨਗਰੀਯ ਬਸ਼ਤਿਆਂ ਮੈਂ ਅੰਤਰ ਸਪ਷ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(iii) Classify Urban settlements according to size.

ਆਕਾਰ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਨਗਰੀਯ ਬਸ਼ਤਿਆਂ ਕੋ ਵਰਗੀਕ੃ਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(iv) Discuss on concept of Rank size rule.

ਕੋਟਿ ਆਕਾਰ ਨਿਯਮ ਕੀ ਸੰਕਲਪਨਾ ਕੋ ਸਪ਷ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(v) Define Stage of Development of Town.

ਨਗਰਾਂ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਅਵਸਥਾਓਂ ਕੋ ਸਪ਷ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(vi) Define Fused Growth theory.

ਸਾਂਧੁਕਤ ਵ੃ਦ਼ੀ ਸਿੰਘਾਨਤ ਕੋ ਪਰਿਆਖਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(vii) Explain Break in Transport.

ਧਾਰਾਵਾਤ ਮੈਂ ਵਾਹਨ ਕੋ ਸਪ਷ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(viii) Define site of towns.

ਨਗਰਾਂ ਮੈਂ ‘ਬਸਾਵ ਸਥਾਨ’ ਕੋ ਸਪ਷ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(ix) Explain over Urbanization.

ਅਤਿ ਨਗਰੀਕਰਣ ਕੋ ਸਪ਷ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(x) What is Colonial Towns?

ਔਪਨਿਵੇਸ਼ਿਕ ਨਗਰ ਕਿਥਾ ਹੈ?

PART – B / ਖਣਡ – ਬ

UNIT –I/ ਇਕਾਈ – I

Q.2 Discuss differences between Rural and Urban settlements.

ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਏਵਾਂ ਨਗਰੀਯ ਬਸ਼ਿਤਿਆਂ ਮੋਂ ਅੰਤਰ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

Q.3 Explain Development of Urban Geography in India.

ਭਾਰਤ ਮੋਂ ਨਗਰੀਯ ਭੂਗੋਲ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕੋ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

UNIT –II/ ਇਕਾਈ – II

Q.4 Discuss the Origin of Indus Valley Town.

ਸਿੱਧੁ ਘਾਟੀ ਕੇ ਨਗਰਾਂ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਕੀ ਵਾਖਿਆ ਕੀਜਿਏ।

Q.5 Discuss on Central Function of Central Place.

ਕੇਨਦ੍ਰੀਯ ਸਥਾਨਾਂ ਕੇ ਕੇਨਦ੍ਰੀਯ ਕਾਰ੍ਯਾਂ ਕੋ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

UNIT –III/ ਇਕਾਈ – III

Q.6 Classification of Urban land Use by Bartholomew.

ਬਾਰਥੋਲੋਮੇਵ ਕੇ ਨਗਰੀਯ ਭੂਮਿ ਉਪਯੋਗ ਕਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕੀਜਿਏ।

Q.7 Explain forms of Centrifugal Growth of Hoyt.

ਹਿਤ ਮਹੋਦਿਤ ਕੇ ਅਪਕੇਨਦ੍ਰੀਯ ਵਿਕਾਸ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਕੀ ਵਾਖਿਆ ਕੀਜਿਏ।

UNIT –IV/ ਇਕਾਈ – IV

Q.8 Explain the major problems of Urban Area.

ਨਗਰੀਯ ਕ्षੇਤਰਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਮੁਖ ਸਮਸ਼ਾਓਂ ਕੋ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

Q.9 Discuss on Central Business District (CBD).

ਕੇਨਦ੍ਰੀਯ ਵਾਪਾਰਿਕ ਕਾਰ੍ਬੋਨ ਕੋ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

UNIT –V/ ਇਕਾਈ – V

Q.10 Explain types of Fringe.

ਉਪਾਨਤ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਕੀ ਵਾਖਿਆ ਕੀਜਿਏ।

Q.11 Write a Detailed note on Urban Transport system and discuss the transport problems and strategies.

ਨਗਰੀਯ ਪਰਿਵਹਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪਰ ਲੇਖ ਲਿਖਿਯੇ ਤਥਾ ਨਗਰੀਯ ਪਰਿਵਹਨ ਏਵਾਂ ਸਮਾਧਾਨ ਕੋ ਸਪਣ ਕੀਜਿਏ।

PART – C / खण्ड – स

Q.12 Discuss the scope of Urban Geography.

नगरीय भूगोल के विषय – क्षेत्र को स्पष्ट कीजिए।

Q.13 Explain the Walter Christaller central place theory.

वाल्टर क्रिस्टालर के केन्द्रीय स्थान सिद्धान्त को स्पष्ट कीजिए।

Q.14 Discuss the factors affecting Urban Morphology.

नगरीय आकारिकी पर प्रभाव डालने वाले कारकों को स्पष्ट कीजिए।

Q.15 Discuss on slums and their characteristics (in Reference of Rajasthan).

मलिन/गन्दी बस्तियों को परिभाषित करते हुए उसकी विशेषताएँ बताइये। (राजस्थान के संदर्भ में)।

Q.16 Discuss the Urban transport system and Environment.

नगरीय परिवहन व्यवस्था एवं पर्यावरण को समझाइये।
